

DOEN PRATEN BEWEGEN

Het gelijktijdig gebruik van de observatielijsten bij
Zo Doe Ik, Zo Beweeg Ik, en Zo Praat Ik

M. Tjallema, M. Vermeulen
© 2008, CED-Groep

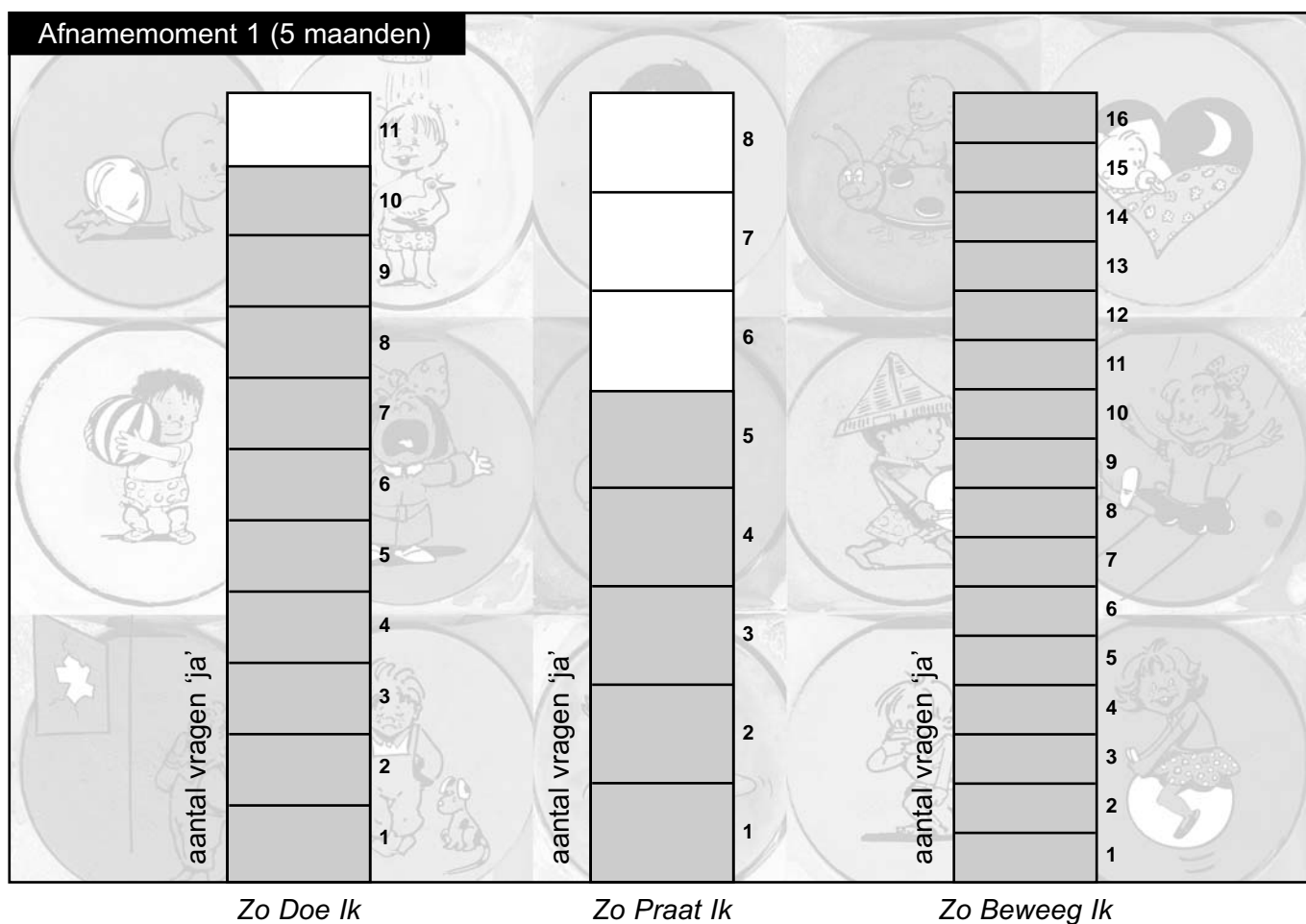
www.cedgroep.nl

Inleiding

Met de drie observatielijsten *Zo Doe Ik*, *Zo Beweeg Ik*, en *Zo Praat Ik* beschik je over een compleet kindvolgsysteem voor nul- tot vierjarigen. Als je alle drie de lijsten naast elkaar wil gebruiken, is het handig om in één oogopslag te kunnen zien hoe de ontwikkeling van een kind verloopt. Daarvoor is dit instrument *Doen Praten Bewegen* ontwikkeld. In de schema's achterin deze brochure kun je voor elk kind, en op elk afnamemoment aangeven hoeveel keer 'ja' je hebt ingevuld tijdens je observaties. Zo zie je meteen op welke gebieden het kind zich prima ontwikkelt, en waar dat misschien minder het geval is. Met behulp van de aanwijzingen in deze brochure (en met de handleidingen bij de observatielijsten) kun je vervolgens gericht werken aan de stimulering van bepaalde vaardigheden.

Invulinstructie

Bij elk afnamemoment kun je de resultaten van je observaties invullen in een schema. Je krijgt dan bijvoorbeeld een overzicht als het volgende.

Om dat te doen, werk je volgens de volgende stappen.

Stap 1: Vul de observatielijst in die hoort bij de leeftijd van het kind. Doe dit voor zowel *Zo Praat Ik*, *Zo Doe Ik*, als voor *Zo Beweeg Ik*.

Stap 2: Tel het aantal keer dat je 'ja' hebt gescoord.

Stap 3: Kleur het aantal keer dat je 'ja' hebt gescoord in de grafiek.

Stap 4: Je krijgt nu een overzicht van de score van het betreffende kind op de drie ontwikkelingsgebieden.

Stap 5: Je kunt nu in één oogopslag zien wat de sterke en minder sterke kanten van het kind zijn.
Let op: Analyseer met behulp van de handleiding de zwakke kant van het kind, zodat je precies weet op welk gebied het kind wat extra begeleiding nodig heeft. Een kind dat bijvoorbeeld zwak scoort op motoriek kan meer begeleiding nodig hebben op het gebied van de fijne motoriek, maar op het gebied van de grote motoriek dit juist helemaal niet nodig hebben.

Stap 6: Maak een plan van aanpak om de minder sterke kant van een kind te stimuleren met behulp van zijn sterke kanten.

Hierbij zijn er zes verschillende mogelijkheden:

1. Het kind scoort het beste op *Zo Doe Ik*, daarna op *Zo Praat Ik* en tenslotte op *Zo Beweeg Ik*.
2. Het kind scoort het beste op *Zo Doe Ik*, daarna op *Zo Beweeg Ik* en tenslotte op *Zo Praat Ik*.
3. Het kind scoort het beste op *Zo Praat Ik*, daarna op *Zo Doe Ik* en tenslotte op *Zo Beweeg Ik*.
4. Het kind scoort het beste op *Zo Praat Ik*, daarna op *Zo Beweeg Ik* en tenslotte op *Zo Doe Ik*.
5. Het kind scoort het beste op *Zo Beweeg Ik*, daarna op *Zo Praat Ik* en tenslotte op *Zo Doe Ik*.
6. Het kind scoort het beste op *Zo Beweeg Ik*, daarna op *Zo Doe Ik* en tenslotte op *Zo Praat Ik*.

Bij mogelijkheid 1

Het kind is het sterkst in zijn sociale competentie. Hij heeft het meeste begeleiding nodig op het gebied van de motoriek. Maak gebruik van zijn sterke kanten en stimuleer de motoriek door middel van spel. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een spel dat je samen speelt en dat een beroep doet op de motorische vaardigheden van het kind.

Voorbeeld baby (meetmomenten 5 en 10 maanden):

De baby zal het waarschijnlijk erg leuk vinden om een geef- en neemspelletje te spelen met jou. Geef hem een blokje in zijn hand en zeg daarbij 'alsjeblieft'. Bedank de baby uitgebreid als hij het blokje weer teruggeeft. Herhaal het spelletje. Kan de baby een blokje overpakken in zijn andere hand?

Voorbeeld dreumes (meetmomenten 15, 20 en 26 maanden):

De dreumes vindt het leuk om imitatiespelletjes te spelen. Beweeg een aantal linten van crêpepapier heen en weer. Het kind zal dit waarschijnlijk een leuk spelletje vinden. Leg een aantal linten van crêpepapier op de grond en laat het kind er een paar in zijn hand nemen. Laat zien hoe het lint vastgepakt moet worden en heen en weer bewogen kan worden. Hoe groter je de beweging met je armen maakt, hoe meer het lint beweegt. Reageer enthousiast als de dreumes probeert om jou na te doen.

Voorbeeld peuter (meetmomenten 32, 38 en 44 maanden):

Speel met de kinderen een spel waarbij goed samengewerkt moet worden. Doe bijvoorbeeld het spel 'jonassen' waarbij een zachte bal op een groot laken wordt gelegd. De kinderen houden het laken strak en bewegen het laken twee keer zacht op en neer. Bij een derde keer wordt het laken hard heen en weer bewogen zodat de bal de ruimte in geworpen wordt. De kinderen pakken de bal zo snel mogelijk en leggen deze weer op het laken. Daarna begint het spel weer opnieuw.

Bij mogelijkheid 2:

Het kind is het sterkst in zijn sociale competentie. Hij heeft het meeste begeleiding nodig op het gebied van de spraaktaalontwikkeling. Maak gebruik van zijn sterke kant op het gebied van de sociale competentie en stimuleer de spraaktaalontwikkeling door middel van spel. Denk hierbij aan spel dat je samen speelt en dat een beroep doet op de spraak en het communicatief gedrag van het kind.

Voorbeeld baby (meetmomenten 5 en 10 maanden):

Als de baby iets aan je wil laten zien dan zal hij naar het voorwerp wijzen of het voorwerp omhoog houden. Benoem het voorwerp wat het kind omhoog houdt of waar het kind naar wijst een aantal keer. Bij wijzen kun je het kind het voorwerp ook echt laten aanraken. Zo kun je controleren of dat het ook is wat hij bedoelt..

Voorbeeld dreumes (meetmomenten 15, 20 en 26 maanden):

De dreumes is vaak heel trots als hij iets zelfstandig heeft gedaan, bijvoorbeeld dat hij zelf zijn handjes heeft laten 'verdwijnen' bij een liedje als 'mijn handjes zijn verdwenen'. Prijs het kind wanneer hij zijn handjes ook weer kan laten zien en vraag hem nog een lichaamsdeel te noemen dat hij nu wil laten 'verdwijnen'.

Voorbeeld peuter (meetmomenten 32, 38 en 44 maanden):

De peuter kan waarschijnlijk in zijn eentje een puzzel afmaken, help hem hier anders bij. Vraag na afloop aan de peuter wat er op het plaatje staat. Is het bijvoorbeeld een plaatje van een dier van de boerderij, vraag dan hoe het dier heet en wat voor geluid het dier maakt.

Bij mogelijkheid 3:

Het kind is het sterkst in zijn spraaktaalontwikkeling. Hij heeft het meeste begeleiding nodig op het gebied van de motoriek. Maak gebruik van zijn sterke kant op het gebied van de spraak en taal en stimuleer de motoriek door middel van taalactiviteiten. Denk hierbij aan het laten nadoen van bewegingen die beschreven staan in een prentenboek.

Voorbeeld baby (meetmomenten 5 en 10 maanden):

Praat tegen de baby en maak tegelijkertijd oogcontact met de baby. Kijk of de baby probeert om zijn hoofdje naar je toe te draaien. Maak het steeds moeilijker naarmate het beter gaat. Ga schuin achter de baby staan, zodat de baby ook zijn lichaam mee moet draaien. Reageer enthousiast op zijn pogingen om jou aan te kijken.

Voorbeeld dreumes (meetmomenten 15, 20 en 26 maanden):

Lees met een groepje kinderen een prentenboek op een interactieve manier, wanneer er bewegingen beschreven worden in het boek, vraag dan aan de kinderen of zij deze bewegingen ook zelf kunnen uitvoeren. Lukt dit nog niet, prijs de kinderen dan die een poging doen of geef zelf het goede voorbeeld.

Voorbeeld peuter (meetmomenten 32, 38 en 44 maanden):

Zing een liedje met de kinderen, bijvoorbeeld 'hoofd, schouders, knie en teen' en laat de kinderen de genoemde bewegingen uitvoeren.

Bij mogelijkheid 4:

Het kind is het beste in zijn spraaktaalontwikkeling. Hij heeft het meeste begeleiding nodig op het gebied van de sociale competentie. Maak gebruik van zijn sterke kant op het gebied van de spraak en taal en stimuleer de sociale competentie door middel van taalactiviteiten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het praten in kleine groepjes.

Voorbeeld baby (meetmomenten 5 en 10 maanden):

Ruim met het kind een aantal spullen op. Vraag aan de baby of hij de bal aan jou wil geven. Vraag daarna of hij de bal in de bak wil doen. Ondersteun je woorden met vaste gebaren.

Voorbeeld dreumes (meetmomenten 15, 20 en 26 maanden):

Het kind kan waarschijnlijk enkele lichaamsdelen aanwijzen als jij dat vraagt. Kan hij deze lichaamsdelen ook benoemen? Help hem daarbij door te zeggen als hij zijn buik aanwijst: 'ja dat is jouw buik!'.

Voorbeeld peuter (meetmomenten 32, 38 en 44 maanden):

Laat een groepje peuters samen een raadsel oplossen. Geef de kinderen bijvoorbeeld een pak met gedroogde bonen en doe de inhoud in een bak. Stel aan de kinderen een denkvraag: 'Hoe krijg ik de bonen weer in het pak?' Stimuleer dat de kinderen elkaar helpen.

Bij mogelijkheid 5:

Het kind is het beste in zijn motorische ontwikkeling. Hij heeft het meeste begeleiding nodig op het gebied van de sociale competentie. Maak gebruik van zijn sterke kant op het gebied van de motorische ontwikkeling en stimuleer de sociale competentie door middel van bewegingsactiviteiten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het samen spelen van een balspel met een ander kind.

Voorbeeld baby (meetmomenten 5 en 10 maanden):

Doe een aankijkspelletje met de baby. Ga voor het kind zitten en steek je tong uit. Probeer de baby de beweging na te doen?

Voorbeeld dreumes (meetmomenten 15, 20 en 26 maanden):

De kinderen bewegen door de ruimte (dansen, wandelen, rennen) op muziek. Als de muziek stopt zoeken ze een vriendje of vriendinnetje en gaan ze samen dansen. Ze kunnen bijvoorbeeld elkaar een hand geven, elkaar twee handen geven of elkaar een knuffel geven.

Voorbeeld peuter (meetmomenten 32, 38 en 44 maanden):

Speel met de kinderen een opruimspel. Verspreid bijvoorbeeld allemaal proppen krantenpapier op de grond en vraag aan de kinderen om deze zo snel mogelijk op te ruimen. Je kunt het spel nog uitdagender maken door twee lege bakken neer te zetten en de kinderen in twee groepen te verdelen. Geef de twee groepen een naam, bijvoorbeeld reuzen en kabouters. De kabouters doen de snippers in de ene bak, terwijl de reuzen de snippers in de andere bak doen. Wie heeft de meeste snippers in de bak gekregen?

Bij mogelijkheid 6:

Het kind is het beste in zijn motorische ontwikkeling. Hij heeft het meeste begeleiding nodig op het gebied van de spraaktaalontwikkeling. Maak gebruik van zijn sterke kant op het gebied van de motorische ontwikkeling en stimuleer de spraaktaalontwikkeling door middel van bewegingsactiviteiten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het laten benoemen van de activiteiten die het kind uitvoert.

Voorbeeld baby (meetmomenten 5 en 10 maanden):

Kijk naar de baby en benoem wat hij op dat moment aan het doen is. 'Ja dat zijn jouw voeten', wanneer het kind met zijn voetjes speelt.

Voorbeeld dreumes (meetmomenten 15, 20 en 26 maanden):

Speel met de kinderen een balspel. De kinderen zitten met hun benen wijd en rollen de bal naar een ander kind. Het kind dat de bal rolt, roept de naam van het kind waar hij de bal naartoe rolt. Breid de taal van het kind uit door dit te herhalen en te zeggen 'Joram, rolt de bal naar Isa'.

Voorbeeld peuter (meetmomenten 32, 38 en 44 maanden):

Speel het spel 'tik, tik wie ben ik?' Ga met de kinderen op de grond zitten en vorm een kring. Een kind zit met zijn gezicht naar jou toe en met zijn rug naar de groep. Wijs een ander kind aan dat achter het eerste kind gaat zitten en zachtjes op zijn rug tikt. Hij zegt daarbij: 'tik, tik, wie ben ik?' Kan het kind benoemen wie er achter hem zit?

De invulschema's

De schema's op de volgende pagina's kun je kopiëren. Wil je het hele systeem toepassen, dan heb je voor elk kind één complete set nodig.

Het aantal vragen bij de verschillende observatielijsten is op één afnamemoment niet steeds hetzelfde. Om toch in één oogopslag een goed beeld te krijgen van de ontwikkeling van een kind, varieert de onderverdeling van de staven in de invulschema's. Op die manier heb je het beste overzicht.

Aantal vragen per observatielijst, en per afnamemoment

Zo Beweeg Ik:

5 maanden: 1-16: 16 vragen
10 maanden: 11-32: 22 vragen
15 maanden: 28-46: 19 vragen
20 maanden: 44-57: 14 vragen
26 maanden: 52-66: 15 vragen
32 maanden: 62-72: 11 vragen
38 maanden: 68-81: 14 vragen
44 maanden: 70-86: 17 vragen

Zo Doe Ik:

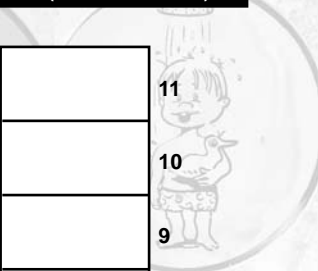
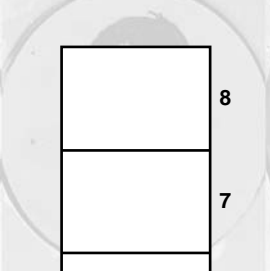

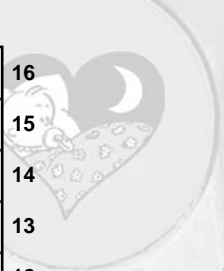
5 maanden: 1-11: 11 vragen
10 maanden: 4-19: 16 vragen
15 maanden: 12-29: 18 vragen
20 maanden: 20-42: 23 vragen
26 maanden: 28-54: 27 vragen
32 maanden: 35-54: 20 vragen
38 maanden: 43-74: 32 vragen
44 maanden: 43-74: 32 vragen

Zo Praat Ik:

5 maanden: 1-8: 8 vragen
10 maanden: 4-14: 11 vragen
15 maanden: 9-21: 13 vragen
20 maanden: 16-27: 12 vragen
26 maanden: 24-38: 15 vragen
32 maanden: 27-44: 18 vragen
38 maanden: 35-53: 19 vragen
44 maanden: 42-56: 15 vragen

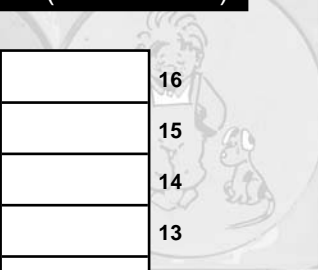
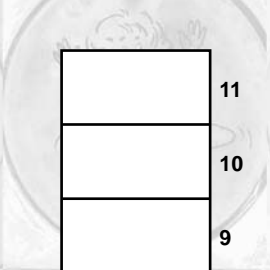
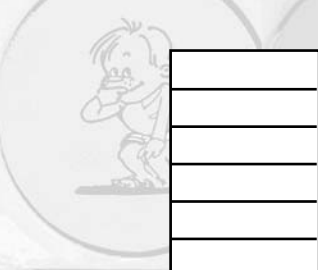

De invulschema's per afnamemoment

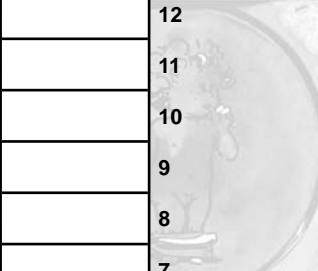
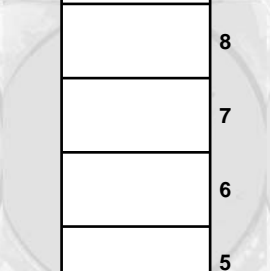
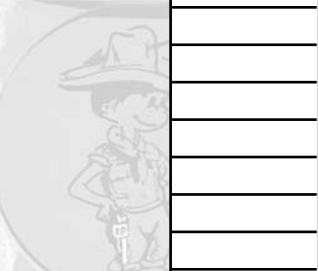

Afnamemoment 1 (5 maanden)

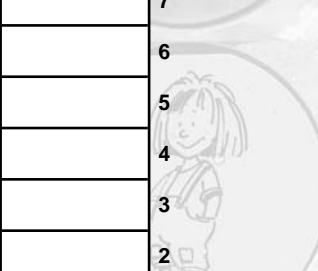
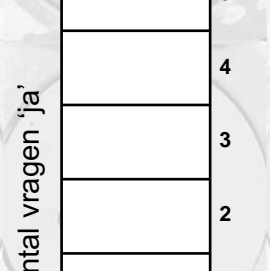

		11					
	aantal vragen 'ja'						10
							9
							8
							7
							6
							5
							4
							3
							2
							1

Zo Doe Ik *Zo Praat Ik* *Zo Beweeg Ik*

Afnamemoment 2 (10 maanden)

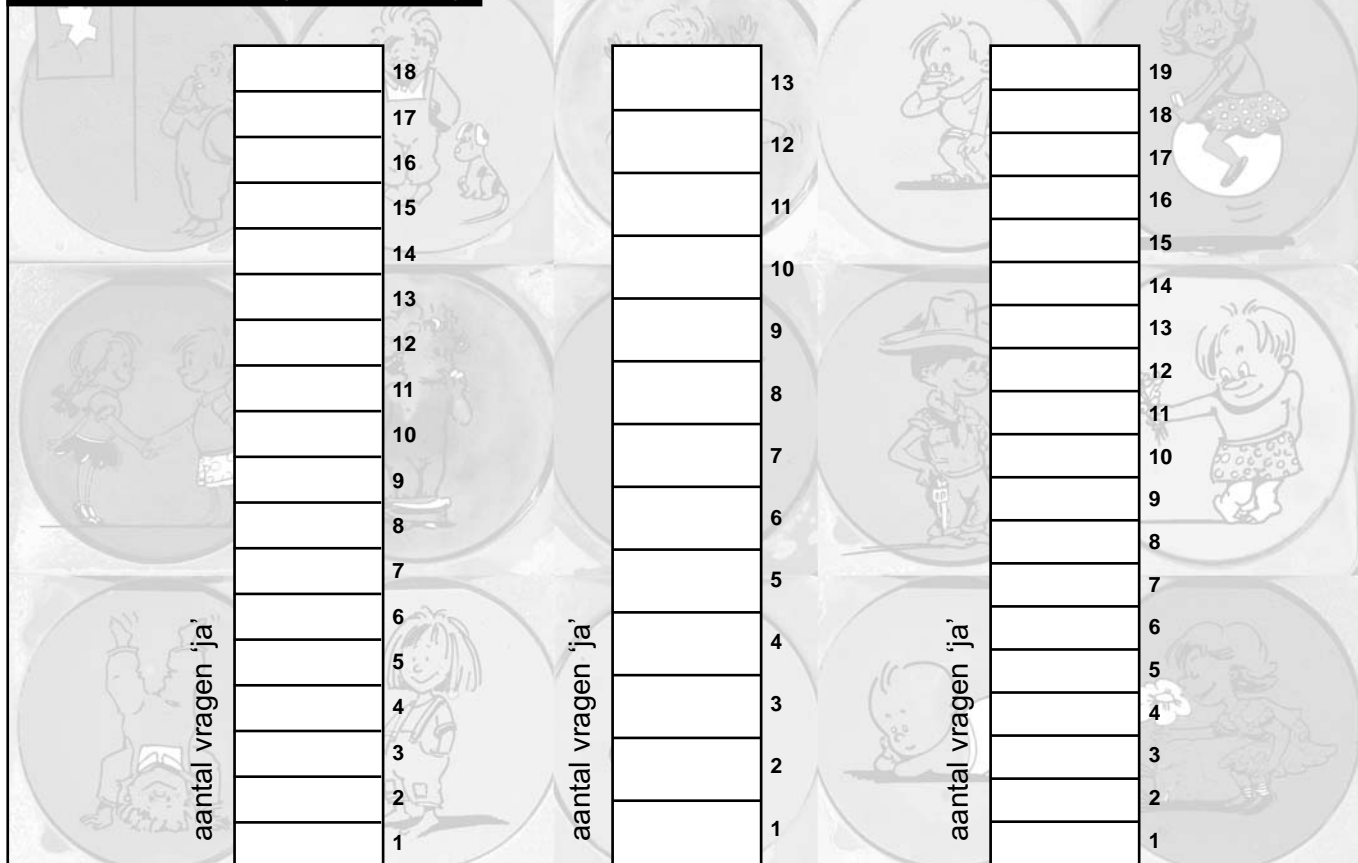
		16					
	aantal vragen 'ja'						15
							14
							13
							12
							11
							10
							9
							8
							7
							6
							5
							4
							3
							2
							1

		11					
	aantal vragen 'ja'						10
							9
							8
							7
							6
							5
							4
							3
							2
							1

		22					
	aantal vragen 'ja'						21
							20
							19
							18
							17
							16
							15
							14
							13
							12
							11
							10
							9
							8
							7
							6
							5
							4
							3
							2
							1

Zo Doe Ik *Zo Praat Ik* *Zo Beweeg Ik*

Afnamemoment 3 (15 maanden)

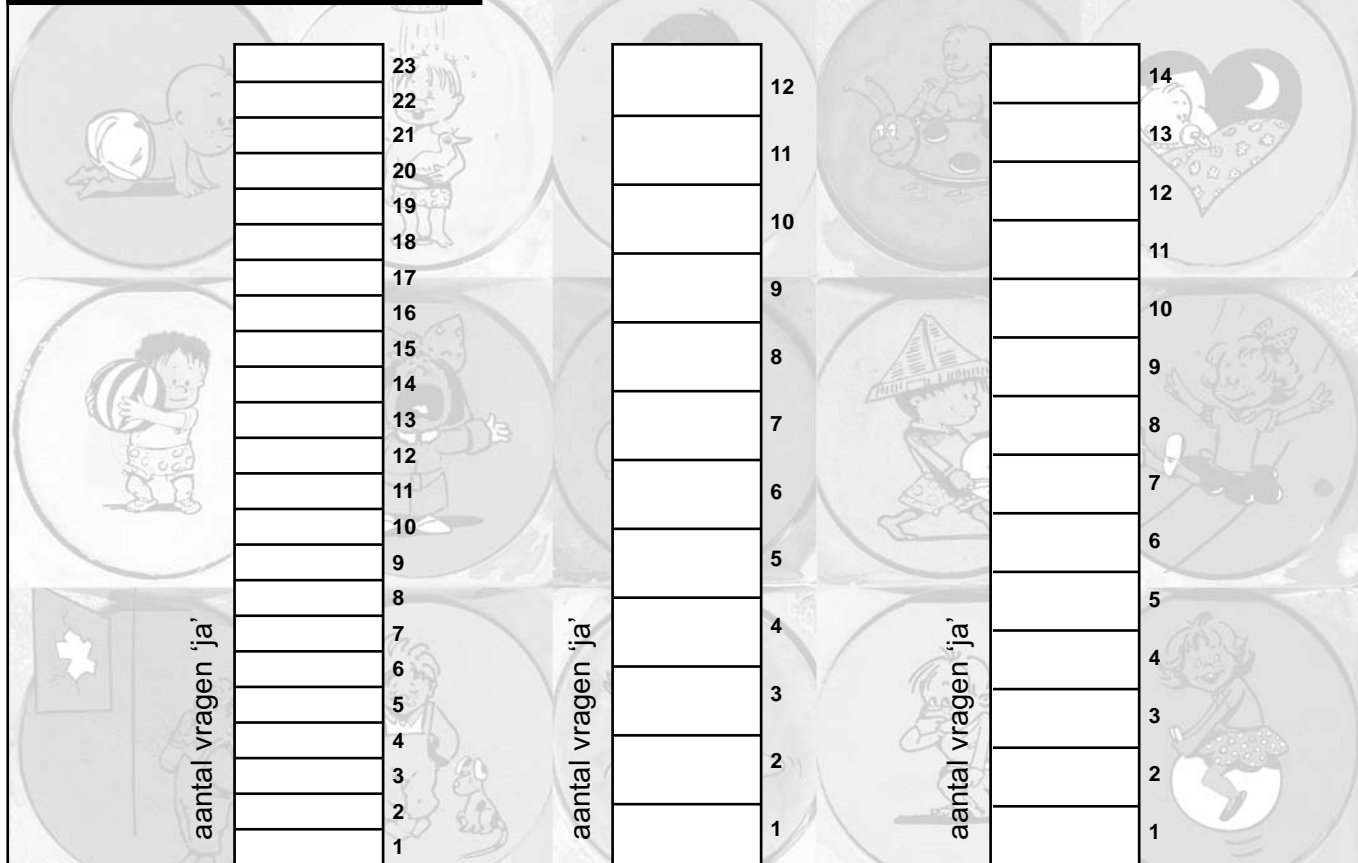

Zo Doe Ik

Zo Praat Ik

Zo Beweeg Ik

Afnamemoment 4 (20 maanden)

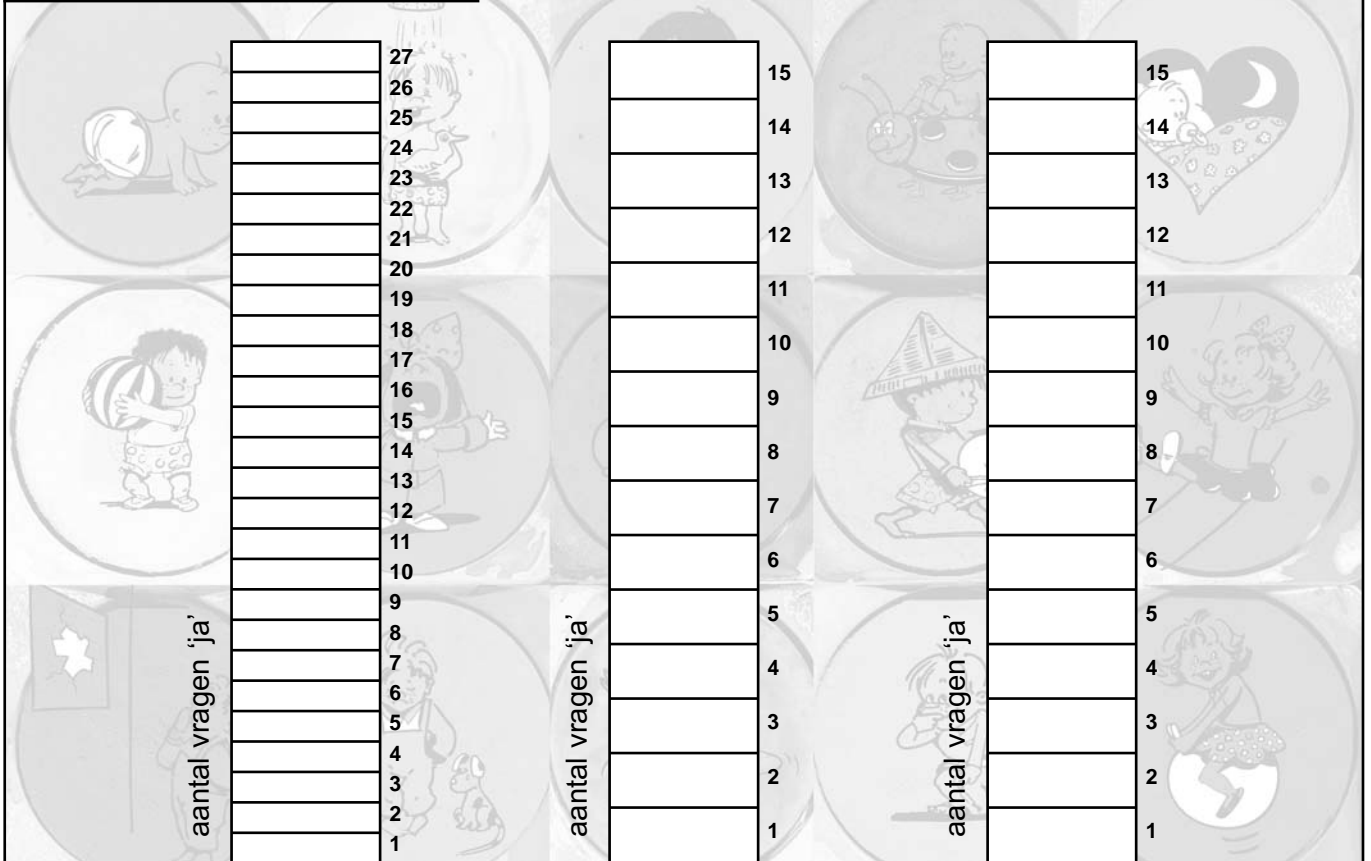

Zo Doe Ik

Zo Praat Ik

Zo Beweeg Ik

Afnamemoment 5 (26 maanden)

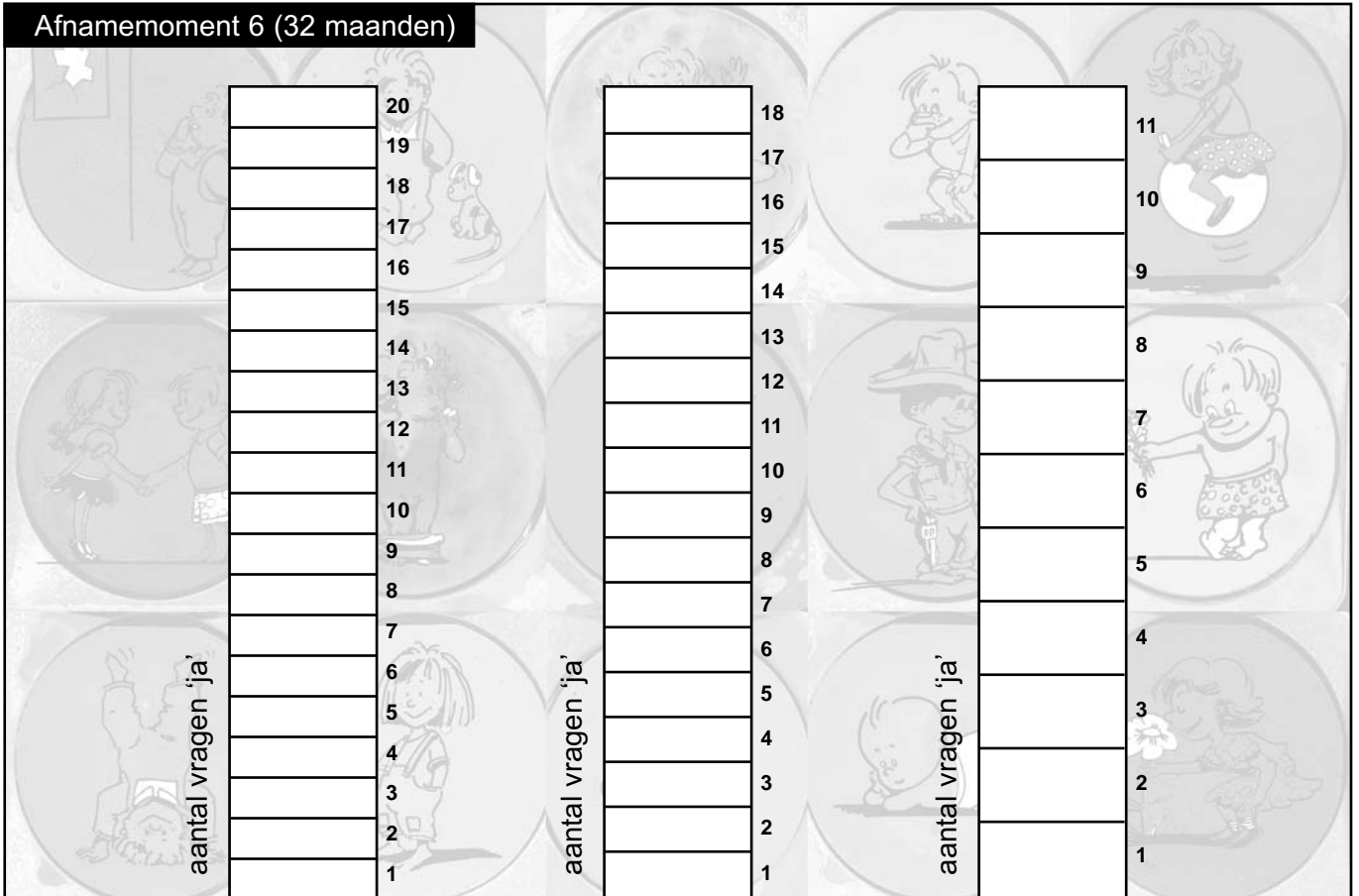

Zo Doe Ik

Zo Praat Ik

Zo Beweeg Ik

Afnamemoment 6 (32 maanden)

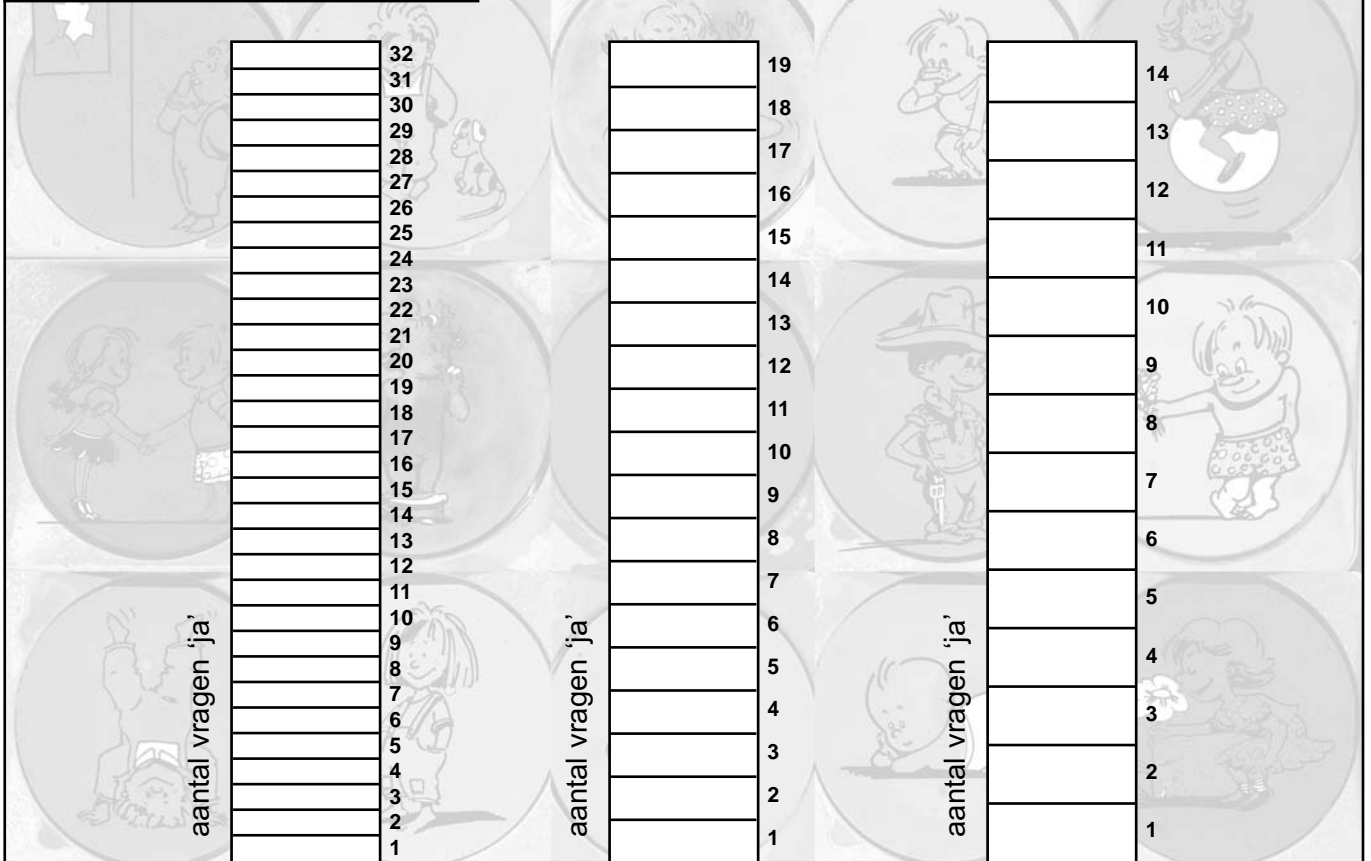

Zo Doe Ik

Zo Praat Ik

Zo Beweeg Ik

Afnamemoment 7 (38 maanden)

Zo Doe Ik

Zo Praat Ik

Zo Beweeg Ik

Afnamemoment 8 (44 maanden)

Zo Doe Ik

Zo Praat Ik

Zo Beweeg Ik